维吾尔语口语读本

再娜甫 王 煜/编著

中央民族大学出版社

责任编辑/方　圆
封面设计/秀　琴

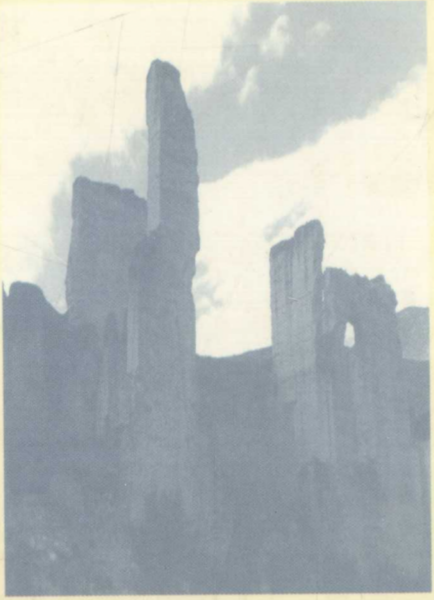

ISBN 7-81056-199-5

9 787810 561994 >

ISBN 7-81056-199-5/H · 23
定价：23.00元

维吾尔语口语读本

再娜甫
王　煜　编著

中央民族大学出版社

ئۇيغۇرچە سۆزلىشىش دەرسلىكى

(ئۇيغۇرچە-خەنزۇچە سېلىشتۇرۇش)

تۈزگۈچى: زەينەپ نىياز
ۋاڭ يۈ

مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتى تىل فاكۇلتېتى

图书在版编目(CIP)数据

维吾尔语口语读本:维文/再娜甫编著.—北京:中央民族大学出版社,2001.6

ISBN 7—81056—199—5

Ⅰ.维…　Ⅱ.再…　Ⅲ.维吾尔语(中国少数民族语言)—口语　Ⅳ.H215.94

中国版本图书馆CIP数据核字(98)第25722号

※

中央民族大学出版社出版发行

(北京白石桥路27号)(电话:68472815)

新华书店北京发行所经销

北京市朝阳区科普印刷厂印刷

850×1168毫米　32开本　13.875印张　34.81千字

2001年10月第1版　2001年10月　第1次印刷

印数:01—1000册

ISBN 7—81056—199—5/H·23

定价:23.00元

试读结束:需要全本请在线购买: www.ertongbook.c

序

马学良

《维吾尔语口语读本》是再娜甫·尼亚孜和王煜两位同志合编的一本维汉双语教学的教材。这本教材是编者在讲课过程中，不断搜集材料、边教边改，通过多年教学实践完成的，是一本颇受学生欢迎的有实效的教材。

我们从事少数民族语言教学的教师们，在多年教学实践中才摸索出一个民族学习另一个民族语言行之有效的好经验，也体验到双语教学的优越性。但欲达到此目的，除了教师要有双语教学的能力，还要有适合双语教学的教材，如果照搬一般的教材，那就会脱离实际，枯燥无味，学起来产生不耐烦的情绪。《维吾尔语口语教材》是在新形势要求下编写的一部新教材。全书共三十三课，每课分谚语、课文、生词和译文四部分，凡二十余万字，内容以谚语开头，选编维族文化生活、礼仪诗歌以及音乐艺术等民间文艺，间及古代名人名著选读，如"维吾尔族文学史上的伟大学者诗人法拉比"，"诗人阿曼尼莎及其创作活动"、"乐史传"、"突厥语大词典"、"纳斯尔丁阿凡提故事选"等，可谓珠联璧合，异彩纷呈。特别是在注重思想性、科学性的同时，还采用会话形式，内容生动活泼，风趣横生，且富有知识性和感染力，是适合汉族和少数民族中级以上的学生学习维语的好教材。

看到《维吾尔语口语读本》的稿本，使我回忆起50年代至80年代中央民族学院(中央民族大学前身)的老民族语文系，从初创到成长，一切教学设施都是从无到有，没有民族语文教师，自己培养，没有教材，自己建设。那时从教师培养到教材建设都是汉族教师和少

数民族教师亲密合作，各尽所长获取的成果。几十年来，不知有多少教师为民族语文教育消失了青春韶光，付出了多少心血，填补了很多民族没有教材的空白。记得1979年4月，由几所民族院校在南宁召开的“第一次全国民族院校汉语教学经验交流会”时，著名语言学家吕叔湘先生给大会的一封贺信中曾引歌德的一句名言：一个不懂得自己的语言以外的任何语言的人，也不会真正懂得自己的语言。这话是很有道理的。吕先生认为通过对一种语言的比较，认出来自己语言的另一些特点，彼此交流，对语言的认识更加深入了，更加提高了。不但教学工作会取得更好的成绩，对语言的研究也会得到很有力的推进。再娜甫·尼亚孜和王煜两位教师对维汉两种语言有较深的造诣，他们是抓住两种语言的特点，共同合作编写这本教材的一个很好的范例。

这本教材是他们通过对十多个维吾尔文学专业班级的汉族学生学习后，为了满足自学和开设这门课程的院校需要，又经过修改付梓，我知其必将受到广大读者的欢迎，是为序。

1995年3月于中央民族大学素园书屋

كىرىش سۆز

مەن (زەينەپ) 1973-يىلىدىن باشلاپ تا ھازىرغا قەدەر مەركىزىي مىللەتلەر داشۆسىنىڭ ئۇيغۇر تىل-ئەدەبىياتى كەسپىدىكى ئوقۇغۇچىلارغا «ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلى» دەرسلىكى ۋە خەنزۇ ئوقۇغۇچىلارغا «ئۇيغۇرچە سۆزلىشىش» دەرسلىكى قاتارلىق دەرسلەرنى ئۆتۈپ كەلدىم. شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئۇيغۇر ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىلمىي ماقالىلىرىگە يېتەكچىلىك قىلدىم. يولداش ۋاڭ يۈمۇ 1966-يىلىدىن تا ھازىرغىچە مەركىزىي مىللەتلەر شۆيۈەنىنىڭ «ئۇيغۇر تىل-ئەدەبىياتى» كەسپىدىكى ئوقۇغۇچىلارغا خەنزۇچە دەرس ئۆتۈپ كېلىۋاتىدۇ ۋە «ئۇيغۇر ئەدەبىياتى»نى تەتقىق قىلىش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتىدۇ.

بىز دەرس ئۆتۈش جەريانىدا ئۈزلۈكسىز ماتېرىيال توپلاپ، توپلانغان ماتېرىياللارنى تەھلىل قىلىپ، تەتقىق قىلىپ، ئۇلارنى قايتا-قايتا رەتلەش ئارقىلىق ئاخىرى بۇ «ئۇيغۇرچە سۆزلىشىش دەرسلىكى»نى يېزىپ چىقتۇق. دەرس تېكستلىرىنى تاللىغاندا، تىل جەھەتتىن نورماللاشقان، ئاممىبابلاشقان، جانلىق تىلنى ئىشلىتىشكە ئېتىبار بېرىلگەنلىكتىن بۇ دەرسلىكىمىز جانلىق، چۈشىنىشلىك ۋە تەسىرلىك، كىشىنى جەلپ قىلارلىق بولدى. مەنە جەھەتتىن سىياسىۋىلىكىگە قاتتىق ئەھمىيەت بېرىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئىلمىيلىكىگە ۋە قىزىقارلىقىغا ئەھمىيەت بېرىلدى. بۇ بەنزۇچە تولۇق ۋە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن

خەنزۇ ۋە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى ئۈچۈن تەييارلانغان دەرسلىكتۇر.

بۇ دەرسلىك 1979-يىللىق ۋە 1987-يىللىق ئۇيغۇر تىل-ئەدەبىياتى كەسپىدە ئوقۇغان خەنزۇ ئوقۇغۇچىلارغا ئىشلىتىلگەندىن كېيىن ئۇنۇمى ئىنتايىن ياخشى بولۇپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياخشى كۆرۈشىگە ئېرىشتى. بۇ ئاساستا، بىز ئۇنى رەتلەپ، تولۇقلاپ، پىششىقلاپ يېزىپ چىقتۇق. ھازىر ئۆزلىكىدىن ئۆگىنىدىغانلارنىڭ ۋە مۇشۇ دەرس ئۆتۈلىدىغان مەكتەپلەرنىڭ ئېھتىياجىنى كۆزدە تۇتۇپ ئوقۇغۇچىلارغا، كەڭ كىتابخانلارغا بۇ دەرسلىكنى سۇندۇق. سەۋىيىمىزنىڭ چەكلىك بولۇشى، تەجرىبىمىزنىڭ كەملىكى تۈپەيلىدىن بەزى نۇقسانلار، يېتەرسىزلىكلەر بولۇشى مۇمكىن. شۇڭا، كەڭ كىتابخانلارنىڭ ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىممەتلىك پىكىرلىرىنى بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

بۇ دەرسلىكتىكى بەزى گىراماتىكىلىق نۇقتىلارنى چۈشەندۈرۈشتە جەمەت تۆمۈر مۇئەللىمنىڭ «ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلى گىراماتىكىسى» (مورفولوگىيە) دىن پايدىلاندۇق. بەزى تېكىستلەرنى يېزىپ چىقىشتا ئايرىم گېزىت-ژۇرناللاردىكى باشقىلارنىڭ تەتقىقات نەتىجىلىرىدىن پايدىلاندۇق. بۇ يەردە جەمەت تۆمۈر مۇئەللىمگە ۋە مۇناسىۋەتلىك خادىملارغا سەمىمىي تەشەككۈر ئېيتىمىز.

ئاپتورلاردىن

1993-يىل مارت، بېيجىڭ

前言

我(再娜甫)从1973年至今,一直在中央民族大学给维吾尔语言文学专业的学生讲授《现代维语》,给汉族学生讲授《维语会话》等课程,并多次给维族学生指导学术论文。王煜同志1966年至今也在给中央民族大学维吾尔语言文学专业的学生讲授汉语文课,并从事维吾尔族文学的研究工作。

我们在讲课过程中,不断注意搜集材料,经过分析、研究和整理,最后编写出了《维语口语读本》一书。在编选课文时,语言上注重了标准化、大众化的口头语言,因此形象易懂,富有感染力和吸引力;内容上注重政治性的同时,还注意了科学性和趣味性。本书为汉族初高中学校毕业的汉族和少数民族学生学习维语用书。

1979和1987级等维吾尔语言文学专业的汉族学生使用本书后,效果很好,得到了学生的好评。在此基础上,我们进一步加以修改,重新整理,使之更加成熟。为了满足自学和开设这门课的需要,现在我们将这本教科书献给广大读者和学生。由于我们的水平有限,错误在所难免,衷心希望广大读者、学生和同行专家提出宝贵意见。在编写过程中,为了说明语法点还参考了哈米提·铁木尔老师的《现代维语形态学》以及有关专家学者在报刊上发表的一些科研成果,在此向他们表示深深的谢意。

编者

2001年8月于北京

维吾尔文字母表

ئۇيغۇر تىلىنىڭ ئېلىپبەسى

رېتى	ئوقۇلۇشى	ئاخىردىن قوشۇ-لىدىغان شەكلى	ئوتتۇرىدىن قوشۇ-لىدىغان شەكلى	باشتىن قوشۇ-لىدىغان شەكلى	ئايرىم شەكلى
1	a	ـا			ئا، ا
2	be	ـب	ـبـ	بـ	ب
3	pe	ـپ	ـپـ	پـ	پ
4	te	ـت	ـتـ	تـ	ت
5	de	ـد			د
6	ə	ـە	ه		ئە
7	pe	ـچ	ـچـ	چـ	چ
8	je	ـج	ـجـ	جـ	ج
9	he	ـخ	ـخـ	خـ	خ
10	he	ـھ	ـھـ	ھـ	ھ
11	o	ـو			ئو، و
12	ɵ	ـۆ			ئۆ، ۆ
13	se	ـس	ـسـ	سـ	س
14	xe	ـش	ـشـ	شـ	ش
15	re	ـر			ر
16	ʐe	ـژ			ژ
17	ze	ـز			ز
18	we	ـۋ			ۋ

试读结束：需要全本请在线购买： www.ertongbook.com

19	u	ـۇ		ئۇ، ۇ
20	ü	ـۈ		ئۈ، ۈ
21	fe	ـف	ـفـ	فـ	ف
22	ⱪe	ـق	ـقـ	قـ	ق
23	ke	ـك	ـكـ	كـ	ك
24	nge	ـڭ	ـڭـ	ڭـ	ڭ
25	e	ـې	ـېـ	ئېـ	ئې، ې
26	ye	ـي	ـيـ	يـ	ي
27	ле	ـغ	ـغـ	غـ	غ
28	i	ـى	ـىـ	ئىـ	ئى، ى
29	ge	ـگ	ـگـ	گـ	گ
30	le	ـل	ـلـ	لـ	ل
31	me	ـم	ـمـ	مـ	م
32	ne	ـن	ـنـ	نـ	ن

目录

第 1 课　相遇 …………………………………………………… (3)
第 2 课　短文两篇 ……………………………………………… (10)
第 3 课　进城 …………………………………………………… (20)
第 4 课　做饭 …………………………………………………… (31)
第 5 课　天池览胜 ……………………………………………… (43)
第 6 课　参加婚礼 ……………………………………………… (54)
第 7 课　植树 …………………………………………………… (62)
第 8 课　看病 …………………………………………………… (72)
第 9 课　去邮局 ………………………………………………… (86)
第 10 课　假期回家 …………………………………………… (100)
第 11 课　话剧《温且姆》(节选) …………………………… (112)
第 12 课　玛尔江废墟的文化遗产 ………………………… (122)
第 13 课　探望爷爷 …………………………………………… (134)
第 14 课　金质装饰品 ………………………………………… (141)
第 15 课　中央民族大学 ……………………………………… (156)
第 16 课　维吾尔族的茶文化 ………………………………… (165)
第 17 课　维吾尔族的饮食习惯 ……………………………… (183)
第 18 课　维吾尔族饮食治病的习俗 ………………………… (203)
第 19 课　维吾尔族的建筑艺术 ……………………………… (215)
第 20 课　维吾尔族穿着习俗的特点 ………………………… (229)
第 21 课　世界上的特别军事博物馆 ………………………… (240)

第 22 课　看电影 ……………………………………………………(254)
第 23 课　参观吐鲁番博物馆 ………………………………………(265)
第 24 课　关于老鼠的故事 …………………………………………(277)
第 25 课　画画儿 ……………………………………………………(289)
第 26 课　阿曼尼莎汗与阿不都热西提汗 …………………………(301)
第 27 课　《突厥语大词典》 …………………………………………(314)
第 28 课　维吾尔族民间笑话 ………………………………………(329)
第 29 课　采访帕合台莱村 …………………………………………(366)
第 30 课　访阿依图拉 ………………………………………………(382)
第 31 课　法拉比简介 ………………………………………………(395)
第 32 课　歌谣选 ……………………………………………………(409)

مۇندەرىجە

1-دەرس ئۈچرىشىش .... (1)
2-دەرس (1) ئەھۋال سورىشىش
(2) لەغمەن يېيىش .... (7)
3-دەرس شەھەرگە كىرىش .... (16)
4-دەرس تاماق ئېتىش........................... (26)
5-دەرس بوغدا كۆلىگە زىيارەت .... (37)
6-دەرس تويغا بېرىش .... (50)
7-دەرس كۆچەت تىكىش........................... (59)
8-دەرس كېسەل كۆرستىش .... (66)
9-دەرس پوچتىغا بېرىش........................... (80)
10-دەرس تەتىلدە ئۆيىگە قايتىش پارچىلە .... (95)
11-دەرس «غونچەم» درامىسىدىن........................... (107)
12-دەرس مارجانلىق خارابىسى مەدەنىي .... (119)
13-دەرس بوۋىسىنى يوقلاش .... (129)
14-دەرس ئالتۇن زىبۇ-زىننەت بويۇملىرى .... (144)
15-دەرس مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتى ...... (151)
16-دەرس ئۇيغۇرلارنىڭ چاي مەدەنىيىتى .... (162)
17-دەرس ئۇيغۇرلارنىڭ يېمەك-ئىچمەك
ئادەتلىرى .... (171)

18-دەرس ئۇيغۇرلارنىڭ يېمەك-ئىچمەك ئارقىلىق
كېسەل داۋالاش ئادەتلىرى ·············· (198)
19-دەرس ئۇيغۇر بىناكارلىق سەنئىتى
توغرىسىدا ·································· (211)
20-دەرس ئۇيغۇرلارنىڭ كىيىنىش ئادەتلىرىدىكى
ئالاھىدىلىك توغرىسىدا ······················ (225)
21-دەرس دۇنيادىكى ئاجايىپ ھەربىي مۇزېيلار
توغرىسىدا سۆھبەت ·························· (236)
22-دەرس كىنو كۆرۈش ························· (250)
23-دەرس تۇرپان مۇزېيىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىش
توغرىسىدا ·································· (260)
24-دەرس چاشقانلار ھەققىدە ھېكايە ············ (273)
25-دەرس رەسىم سىزىش توغرىسىدا سۆھبەت ······ (285)
26-دەرس ئامانىىساخان بىلەن ئابدۇرەشىدخان ······ (296)
27-دەرس «تۈركى تىللار دىۋانى» توغرىسىدا ······ (310)
28-دەرس ئۇيغۇر خەلق كۇلدۇرگۇلىرىدىن
پارچىلار ·································· (324)
29-دەرس پاختەكلە يېزىسىنى زىيارەت قىلماق······ (358)
30-دەرس ئايتىللا بىلەن سۆھبەت ················ (380)
31-دەرس فارابىنى تونۇشتۇرۇش ··················· (390)
32-دەرس قوشاقلاردىن پارچىلار ·················· (404)

1-دەرس ئۈچرشش

ئارزىگۈل: ياخشىمۇسىز، تۇرسۇن مۇئەللىم.

تۇرسۇن مۇئەللىم: ياشىمۇسىز، ئارزىگۈل. ئۆي-ئىچىڭىزدىكىلەر سالامەتمۇ؟

ئارزىگۈل: يامان ئەمەس، خۇداغا شۈكرى. بىراق بىر-ئىككى كۈن بولدى، دادامنىڭ سالامەتلىكى تازا ياخشى بولماي بىرئاز ئاۋارە قىلىۋاتىدۇ.

تۇرسۇن مۇئەللىم: يامان بوپتۇغۇ؟ نېمە كېسەل؟

ئارزىگۈل: دەسلەپتە زۇكام بولغاندەك قىلىۋىدى، كېيىن قارىساق زۇكام ئەمەس، باشقا كېسەلدەك قىلىدۇ. دوختۇرلار قان تەكشۈرىمىز دەپ تۈنۈگۈن قان ئالغان ئىدى. ئەتە قاننىڭ نەتىجىسى چىقماقچى. قاننىڭ نەتىجىسى چىقسا ئاندىن ئېنىق بىر دىئاگنوز قويىدىغان ئوخشايدۇ. كېسەلنىڭ نەتىجىسى چىققىچە بەك قورقۇپ كېتىۋاتىمىز.

تۇرسۇن مۇئەللىم: ئۇنداق بولسا يامان بوپتۇ. ئەمما بەك جىددىيلىشىپ كەتمەڭلار. كېسەل بولمايدىغان ئادەم يوق دېيەرلىك. ئەمما هازىرقى داۋالاش شارائىتلىرى ۋە داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى ئىنتايىن ياخشى، دوختۇرلارنىڭ داۋالاش سەۋىيىلىرى خېلى يۇقىرى. شۇڭا مەيلى

试读结束：需要全本请在线购买： www.ertongbook.com